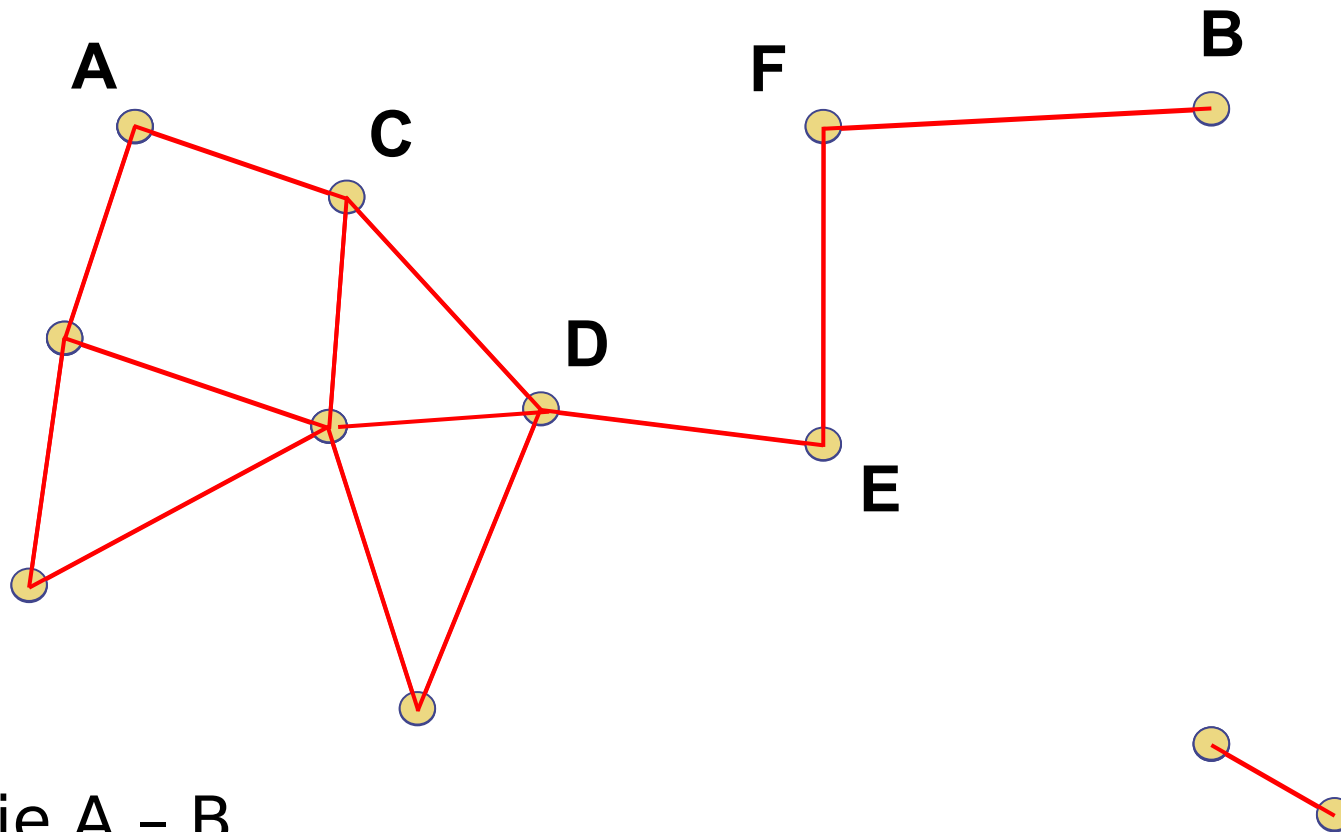

Počítačové siete 2

Smerovacie protokoly 1

Martin Drozda

Ad hoc sieť

Spojenie A - B

Smerovanie paketov cez uzly: A-C-D-E-F-B

Smerovanie

Pre smerovanie je potrebný výpočet cesty pre dátové pakety, napr. v našom prípade je potrebné nájsť cestu z uzla A do uzla B.

Každý uzol môže mať smerovaciu tabuľku, v ktorej sú zaznamenané už vypočítané cesty. Tieto cesty môžu byť úplné (kompletná cesta z A do B), alebo môže byť v tabuľke len nasledujúci uzol na ceste (uzol C).

V prípade, že cesta nie je známa je potrebný výpočet, ktorý môže byť prevedený preposielaním krátkych paketov v sieti, až pokiaľ takýto paket nie je prijatý cieľovým uzlom.

Ciest môže byť vypočítaných niekoľko, dátové pakety môžu byť preposielané len na jednej ceste, alebo na viacerých.

Smerovanie je na sieťovej vrstve.

Smerovanie v ad sieťach

Smerovanie v ad hoc sieťach je náročné z dôvodu pohybu uzlov. Po nájdení cesty sa môže zmeniť topológia a cesta je neplatná.

Smerovacie pakety, ktoré sú potrebné na výpočet cesty k cieľovému uzlu, spotrebúvajú energiu, ktorá v prípade zariadení napájaných z baterií môže byť výrazne obmedzená.

Prenos smerovacích paketov vyžaduje prístup k médiu, teda MAC protokol. V prípade hľadania cesty je smerovací paket prijatý každým uzlom v sieti, alebo aspoň uzlami do určitej vzdialenosti od štartovacieho uzla A.

OSI referenčný model

L7: Aplikačná vrstva (Web, email client, ...)

L6: Prezentačná (reprezentácia dát)

L5: Relačná (spojenie štart/ukončenie)

L4: Transportná (TCP, UDP)

L3: Sieťová (smerovanie) (IP; AODV, DSR, TORA, LAR)

L2: Linková (MAC) (802.11, CSMA, MACA, Aloha)

L1: Fyzická (Hardvér, modulácia)

QoS pre smerovanie

- Oneskorenie (ms)
- Spravodlivosť (Jainov index)
- Priepustnosť (throughput)
- Užitočná priepustnosť (goodput)
- Overhead (réžia)
- Kvalita nájdených ciest (dĺžka, priepustnosť)

Model smerovania

$G(V(t), E(t))$ alebo $G(V(t), E(t), w_1(t), w_2(t))$

w_1, w_2 je ohodnotenie hrán a uzlov

$w_1: V \rightarrow R$ modeluje stav uzla (stav batérie, schopnosť spracovávať pakety atď.)

$w_2: E \rightarrow R$ modeluje kvalitu liniek

Cieľ: minimalizácia celkovej použitej energie alebo minimalizácia energie použitej jedným uzlom

Smerovanie: nájdenie najkratšej cesty v G (vzhľadom na w_1, w_2) distribuovaným spôsobom

Kvalita smerovania

Komunikačná zložitosť: koľko správ je potrebných na poslanie dátového paketa

Dilačný faktor: skutočná komunikačná zložitosť v pomere k najnižšej možnej komunikačnej zložitosti

Cena smerovania: cieľ je najlacnejšia cesta (najkratšia, alebo môže byť použité iné kritérium)

Pamäť: aký priestor potrebujeme na smerovanie

Smerovanie: bez slučiek

Priemer grafu

Priemer grafu: najdlhšia najkratšia cesta – horný odhad dĺžky spojení v danom grafe

$\text{dist}(u, v)$ = dĺžka najkratšej cesty z u to v .

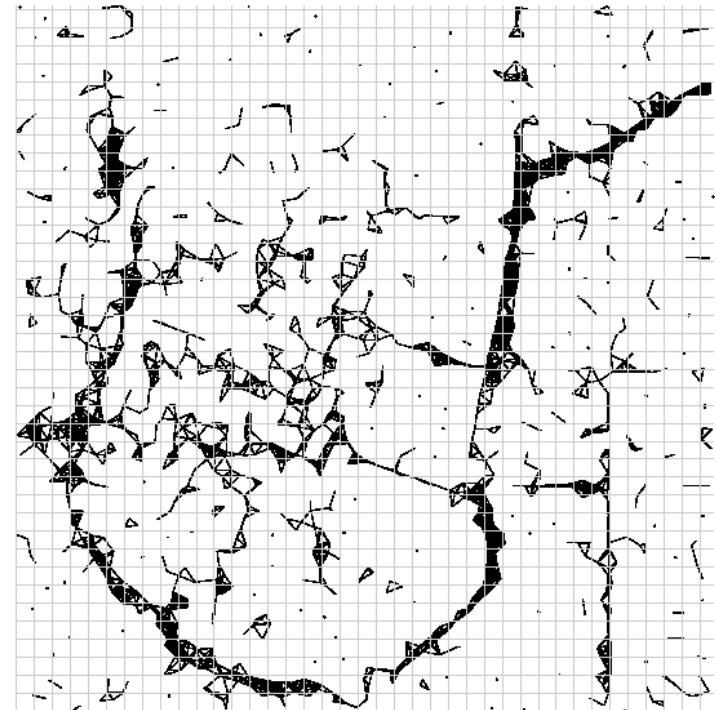
$\text{Diam}(G) = \max \{\text{dist}(u, v)\}$

Priemer grafu vs d2-párovanie

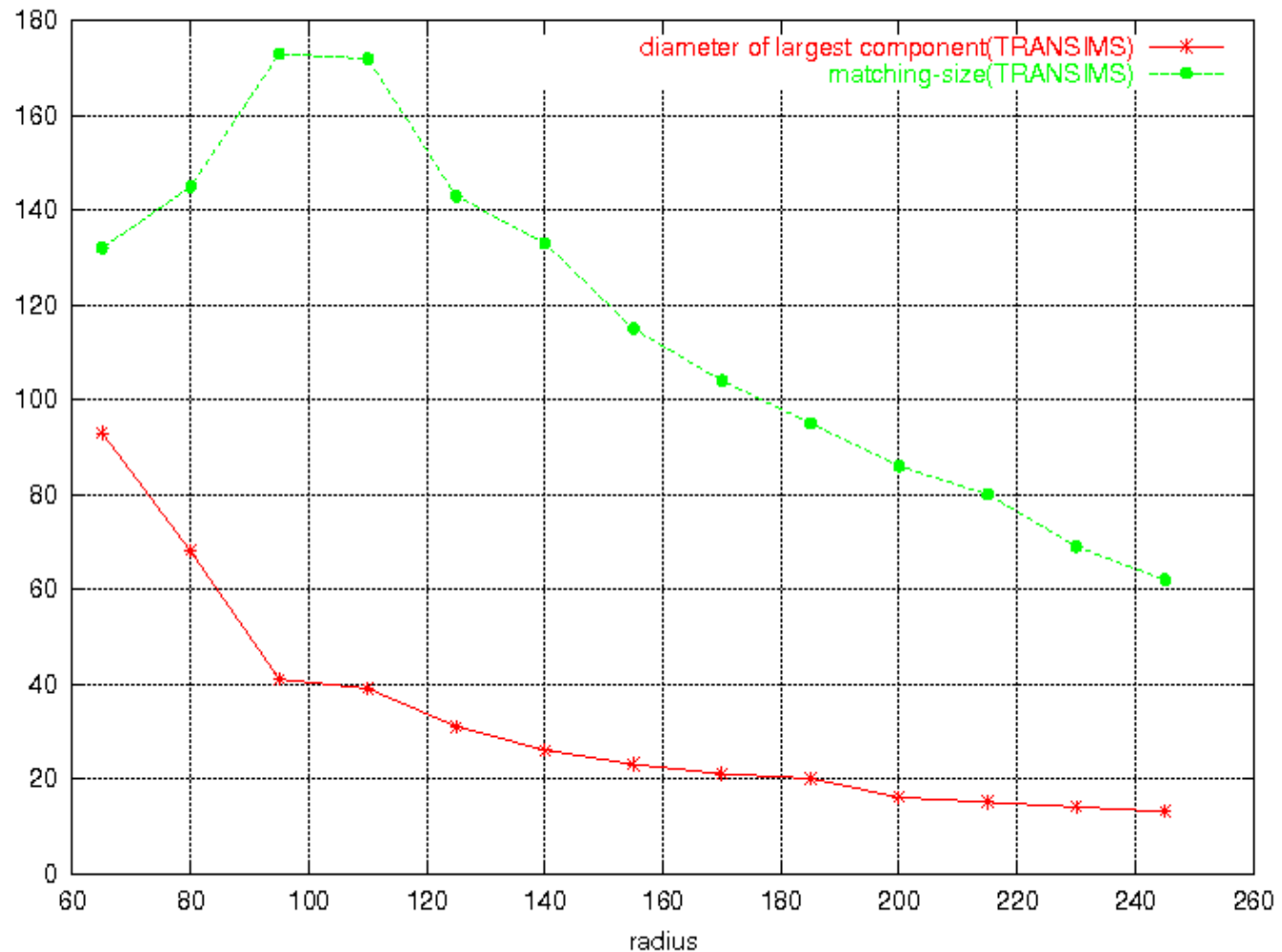
Diam = ?

1718 uzlov

Topológia: Portland, OR

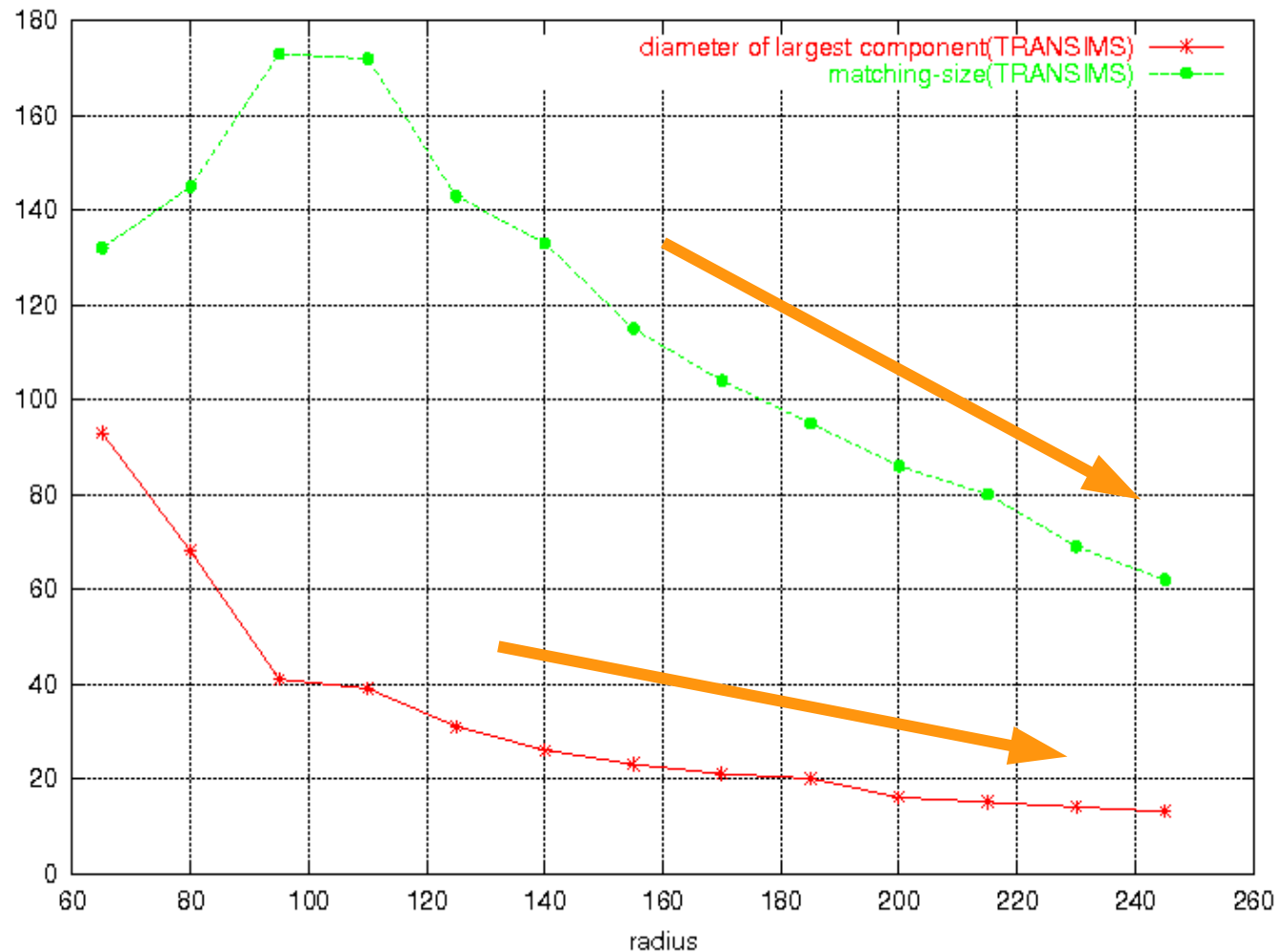
Priemer grafu vs d2-párovanie

Vieme zvoliť rádius (polomer) tak, aby priemer grafu bol nízky a d2-párovanie vysoké? Ak nie, ktorý parameter je dôležitejší?

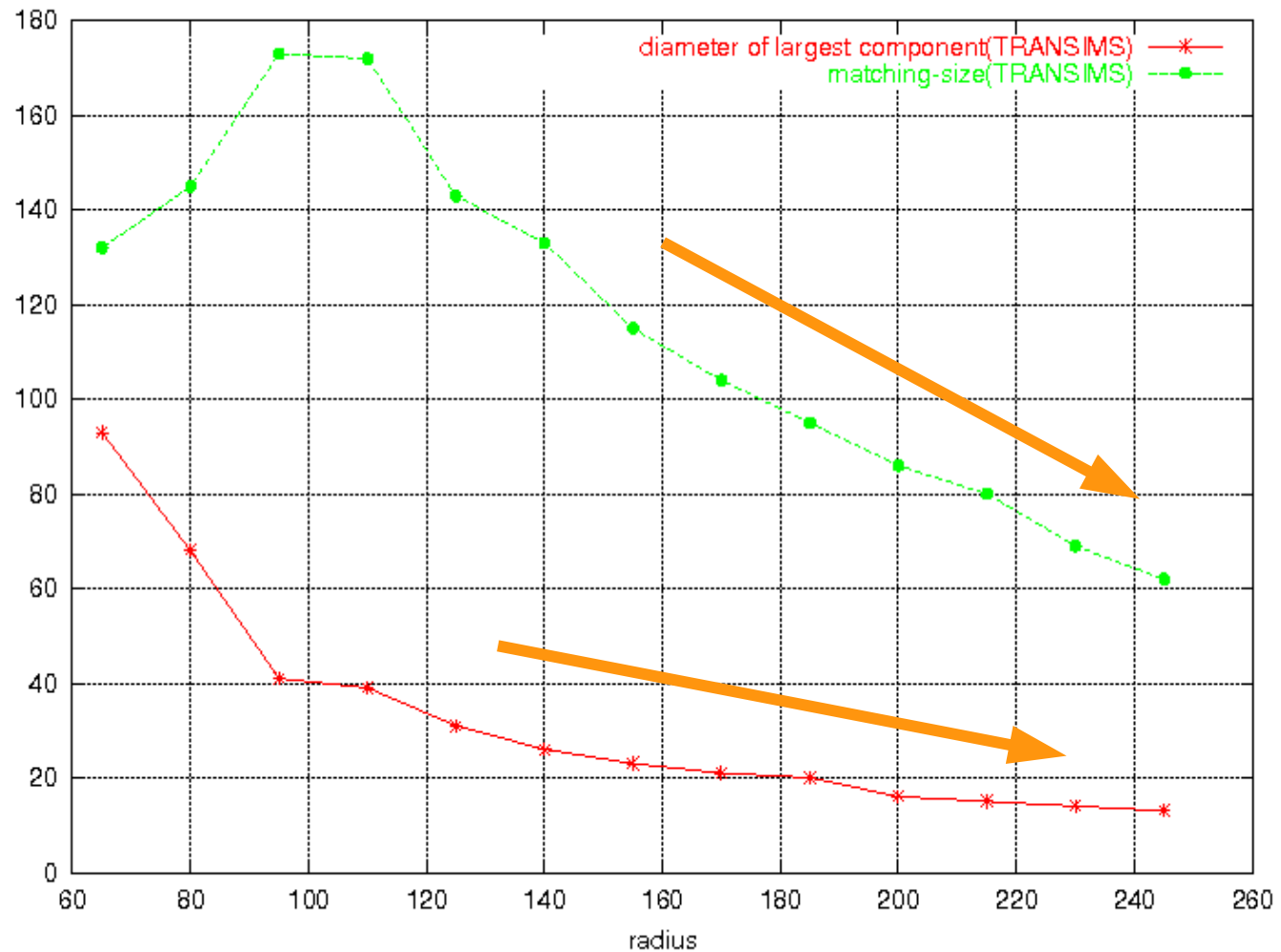
Ak je rádius rovnaký pre všetky uzly, potom možnosti riadenia topológie sú obmedzené.

Priemer grafu vs d2-párovanie

So stúpajúcim rádiusom klesá priemer, ale zároveň klesá aj hodnota d2-párovania. Z pohľadu d2-párovania je optimálna hodnota rádiusu 90-110m. Z pohľadu priemeru je vhodné zvoliť najväčšiu možnú hodnotu rádiusu. Zariadenia, ktoré umožňujú plynule meniť silu signálu vysielачa sú menej bežné.

Priemer grafu vs d2-párovanie

d2 párovanie aj priemer je možné vypočítať počas simulácie. V reálnych sieťach to nemusí byť možné (alebo praktické) z dôvodu veľkej dynamiky pohybu uzlov.

Druhy smerovacích schém

unicast: z jedného uzla k jednému uzlu

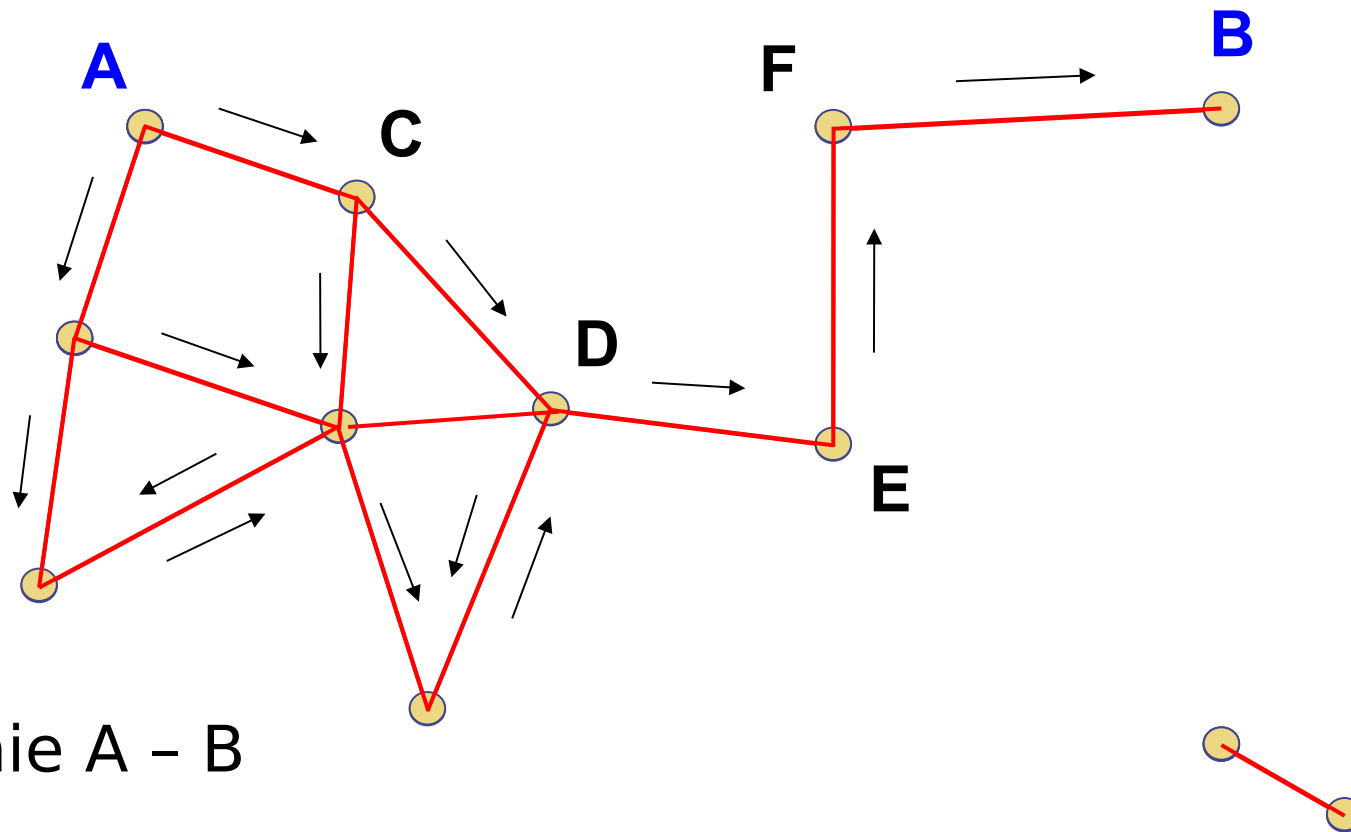
broadcast: z jedného uzla ku všetkým uzlom

convergecast: z veľa uzlov k jednému uzlu, opak broadcastu, často je posielaný identický paket napr. "echo", alebo je posielaná informácia postupne spracovávaná a konečný uzol už prijme informáciu v agregovanej forme (data fusion)

multicast: z jedného uzla k veľa uzlom, alebo naopak.

anycast: z jedného uzla k jednému uzlu, ktorý je súčasťou skupiny uzlov (smerovanie k najbližšiemu zo skupiny, ktorý ponúka tú istú službu ako ostatné uzly)

geocast: z jedného uzla iným uzlom podľa geografickej polohy

Spojenie A - B

Je možné, že broadcast je použitý ako pomocný mechanismus

Link state: každý uzol udrzuje kompletnú vedomosť o sieti tak, že cez broadcast periodicky posiela informáciu o svojich susedoch, kvalite pripojenia k nim. Uzol, ktorý takúto informáciu dostane aktualizuje svoju smerovaciu tabuľku a prepočíta vzdialenosti k všetkým ostatným uzlom.

Distance-vector routing: každý uzol udrzuje vedomosť o vzdialenostiach k všetkým ostatným uzlom a o susednom uzle, ktorý leží na najkratšej ceste k cieľovému uzlu. Úplná cesta k cieľovému uzlu nie je známa (okrem prípadu, keď je cieľový uzol zároveň aj susedný uzol).

Smerovanie: link state a distance-vector

Link state: v hlavičke paketa je kompletná cesta do cieľového uzla.

Distance-vector routing: v hlavičke paketa je id nasledujúceho uzla, tento nasledujúci uzol rozhodne kam bude paket v ďalšom kroku preposlaný.

Smerovanie: proaktívne a reaktívne

Proaktívne protokoly udržujú cesty k všetkým ostatným uzlom bez ohľadu na to, či nejaká cesta bude v budúcnosti potrebná.

- DSDV

Reaktívne protokoly vypočítajú cestu k cieľovému uzla až keď je potrebná.

- AODV, DSR

Hybridné protokoly

Smerovanie: reaktívne

Zdrojové smerovanie: kompletná cesta do cieľového uzla je v hlavičke paketa. Nevýhoda je narastanie veľkosti paketa s dĺžkou cesty.

Skok po skoku (hop-by-hop): v hlavičke paketa je len id nasledujúceho uzla a id cieľového uzla. Nevýhoda je, že každý uzol musí mať smerovaciu informáciu, v prípade, že takáto informácia neexistuje, je potrebný výpočet smerovania z tohto uzla do cieľového uzla.

DSDV (Destination-sequenced distance vector)

Proaktívne hľadanie ciest

Distance-vector smerovanie

Aktualizácia smerovacej informácie:

- full dump: kompletná smerovacia informácia
- Inkrementálna: len zmeny od poslednejho “full dump”, častejšie ako “full dump”.

Overhead (aktualizácia): $O(n^2)$

Memory overhead: $O(n)$

Založené na Bellman-Fordovom algoritme.

DSDV (Destination-sequenced distance vector)

Aktualizácie:

- **Obsahujú sekvenčné číslo (logický čas)**, ktorý umožňuje rozlišovať medzi aktualizáciami
- id cieľového uzla
- Vzdialenosť cieľového uzla

Reaktívny protokol.
Distance-vector smerovanie.
Hop-by-hop smerovanie.

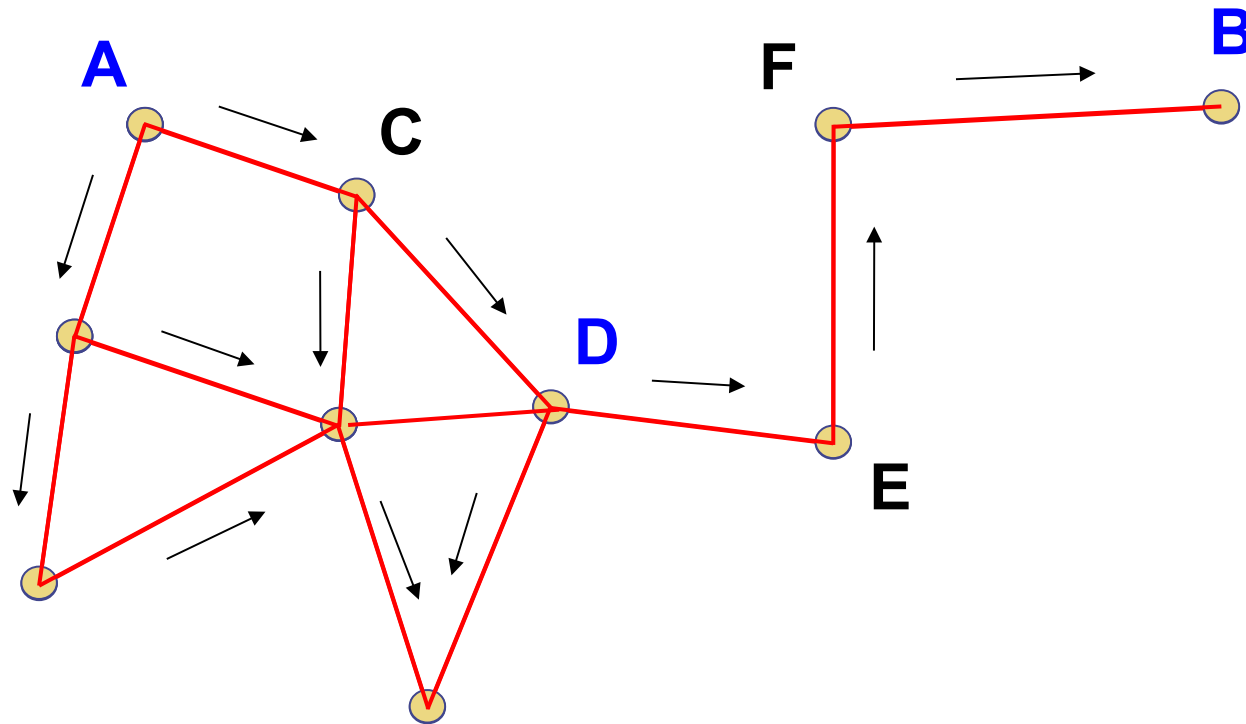
Využíva:

- RREQ: route request
- RREP: route reply
- RERR: route error

Hľadanie cesty:

- Uzol potrebuje poslať dátový paket a cesta k cieľovému uzlu nie je známa, potom cez broadcast pošle RREQ, každý RREQ má sekvenčné číslo.
- Len prvý prijatý RREQ s daným sekvenčným číslom je preposlaný cez broadcast.
- (odpoveď) Uzol, ktorý pozná cestu k cieľovému uzlu, alebo samotný cieľový uzol, odpovedajú s RREP na prijatý RREQ. RREP je poslaný cez unicast.

RREQ-RREP: príklad

A potrebuje cestu k B.

RREQ je poslaný cez broadcast.

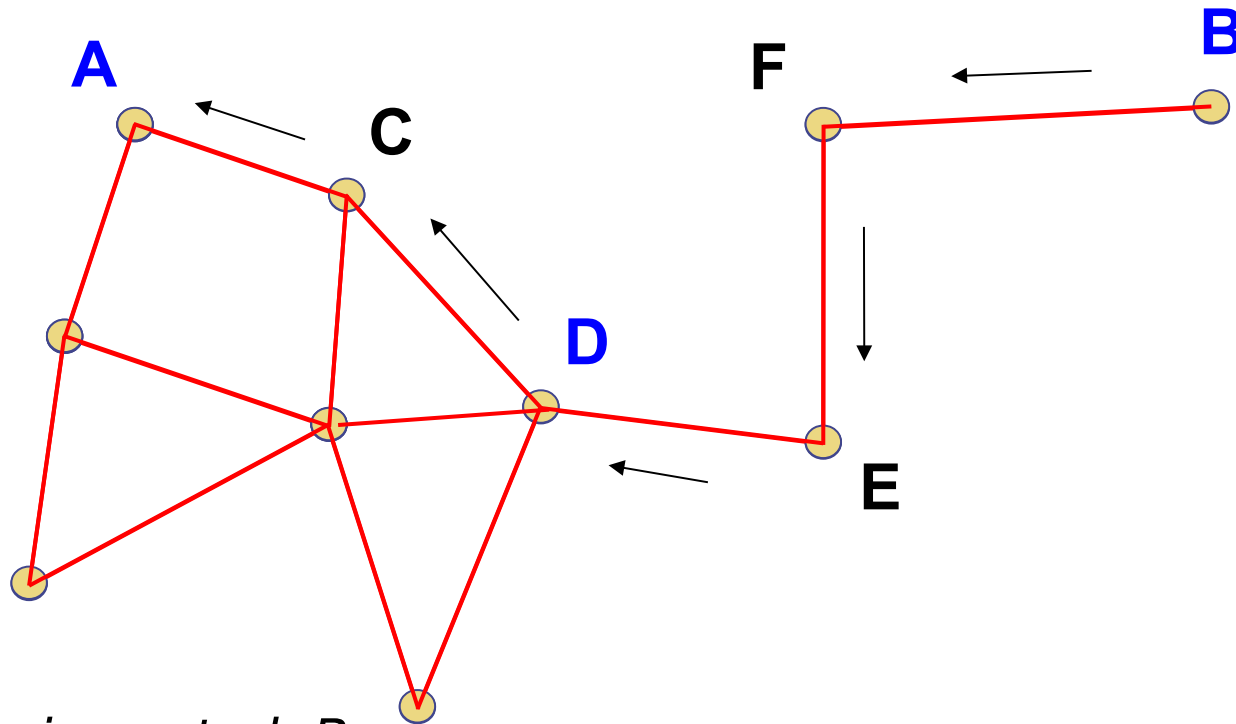
RREQ-RREP: príklad

Odpoved':

- Uzol, ktorý pozná cestu k cieľovému uzlu, alebo samotný cieľový uzol, odpovedajú s RREP na prijatý RREQ. RREP je poslaný cez unicast.
- Zdrojový uzol môže dostať niekoľko RREP a môže sa rozhodnúť, ktorou cestou budú posielané pakety (najkratšia cesta je default).

RREQ-RREP: príklad

A potrebuje cestu k B.

1: D pozná cestu k B a odpovie s RREP.

2: RREQ je preposlané až k cieľovému uzlu B, ktorý odpovie s RREP.

AODV: expanding ring

Expanding ring je optimalizácia, ktorá umožňuje preposlanie RREQ len do určitej vzdialenosti od zdrojového uzla.

- zdrojový uzol nastaví $TTL = TTL\_START$ a nastaví time-out pre prijatie RREP na $RING\_TRAVERSAL\_TIME = 2 * TTL * NODE\_TRAVERSAL\_TIME$ (ms)
- ak zdrojový uzol do time-outu neprijme RREP, potom zvýši TTL o $TTL\_INCREMENT$. Takéto zvyšovanie pokračuje až po dosiahnutie $TTL\_THRESHOLD$.
- Nasleduje nastavenie $TTL = NET\_DIAMETER$, posielanie RREQ je opakované $RREQ\_RETRIES$ krát.

Prednastavené hodnoty:

TTL_START	1
TTL_INCREMENT	2
TTL_THRESHOLD	7
NODE_TRAVERSAL_TIME	40 [ms]
NET_DIAMETER	35
RREQ_RETRIES	2

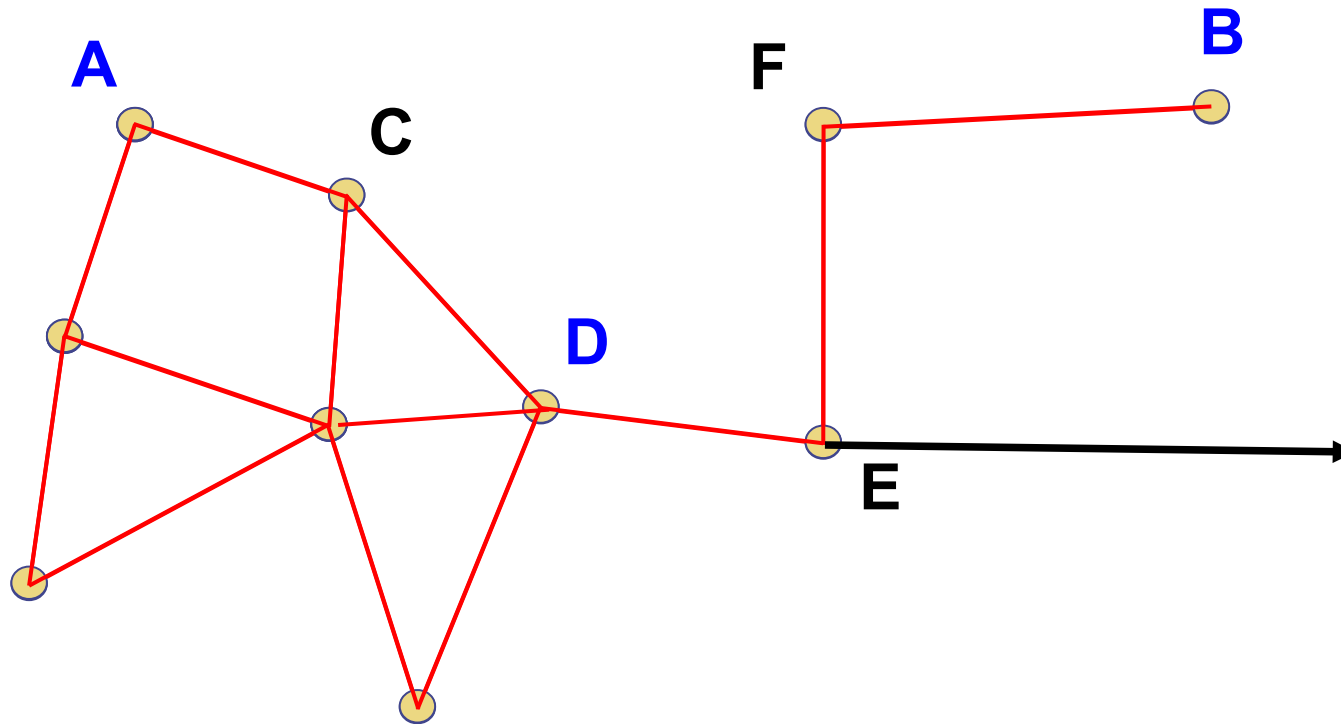
TTL = time-to-live, informácia je vpísaná do hlavičky RREQ

RERR je poslaný uzlom, ak jeho sused neodpovedá.

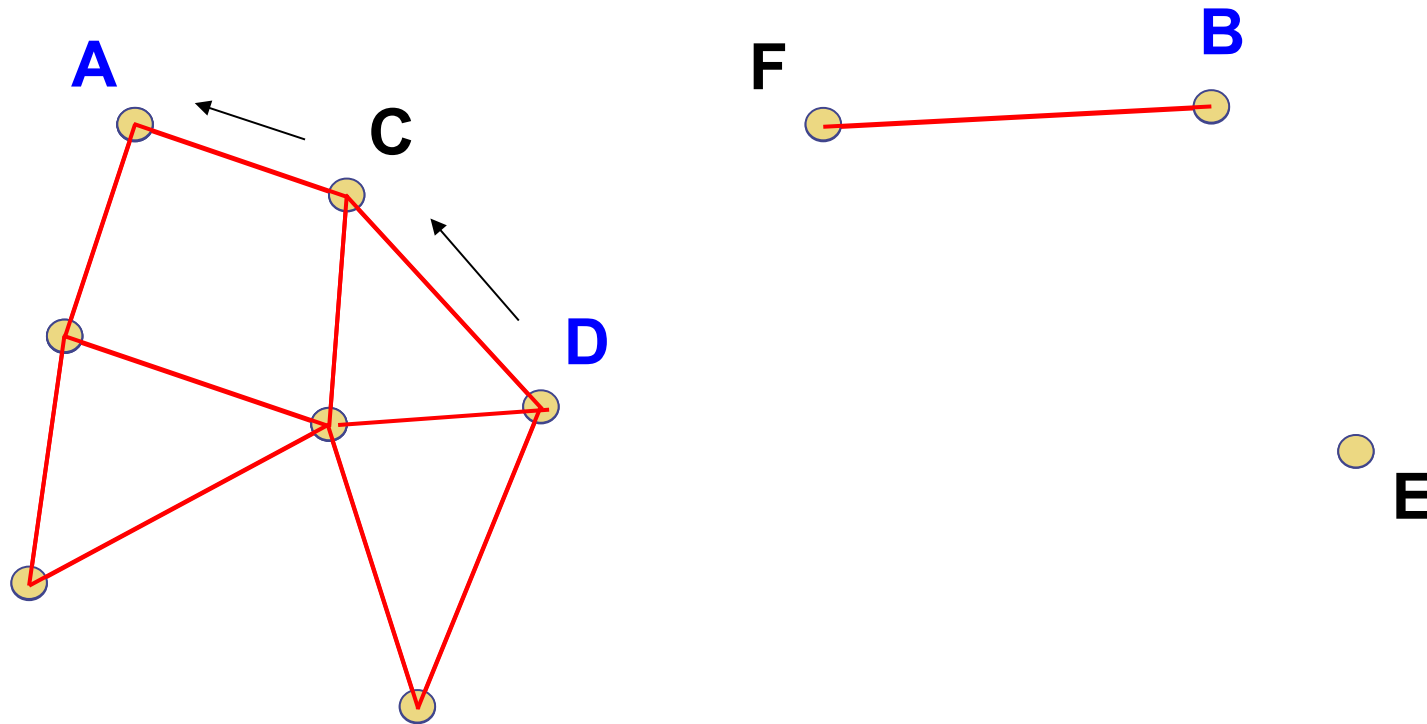
RERR je druh údržby cesty.

Implementácia:

- Prepojenie s MAC protokolom, keď na RTS nie je odpovedané s CTS/DATA/ACK.
- Pomocou periodických HELLO paketov (overhead).

E sa pohne preč.

D pošle RERR paket. A sa pokúsi nájsť novú cestu k B. Ak to nie je možné, potom už nebude ďalej posielat' dátové pakety (uzlu B).

AODV: expirácia ciest

- Nájdená cesta ostane platná pokiaľ je využívaná.
- Ak cesta nie je využívaná potom je zmazaná (prednastavená hodnota `ACTIVE_ROUTE_TIMEOUT` je 3000ms).

DSR (Dynamic source routing)

Reaktívny protokol.

Zdrojové smerovanie t.j. kompletná cesta v hlavičke paketu.

Využíva RREQ, RREP, RERR identickým spôsobom ako AODV.

DSR: optimalizácia

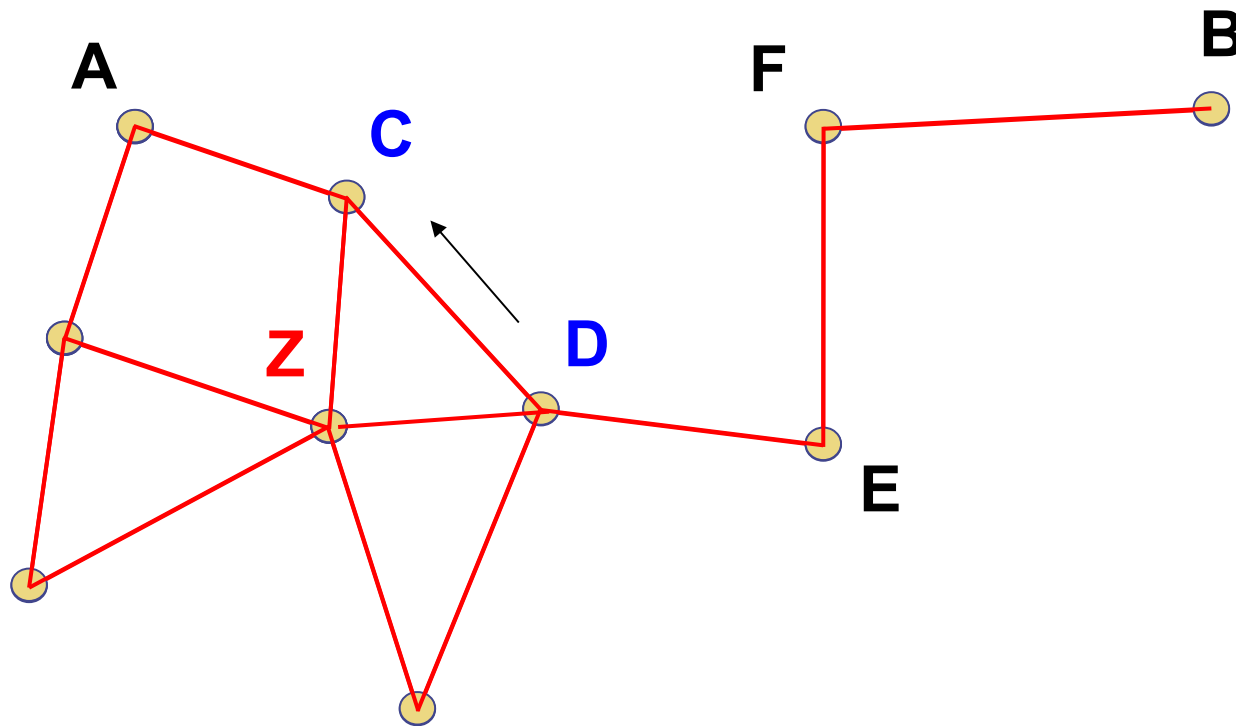
Packet salvaging: ak je preposlanie paketu nemožné, uzol hľadá alternatívnu cestu s RREQ-RREP. Zdrojový uzol bude o zmene informovaný pomocou RERR.

RERR piggybacking: RERR sú pripojené k RREQ. Týmto sa informácia o chybe rýchlejšie šíri.

Automatic route shortening: ak uzol zistí, že existuje skrátenie cesty (toto je možné pri zdrojovom smerovaní).

Promiscuous mode

Uzol Z prepočuje výmenu informací mezi D a C.
Promiscuous mode je energeticky náročný.

Komunikačná zložitosť:

Získanie cesty: $O(n)$

Údržba cesty: $O(n)$

n je počet uzlov.

DSR + GPS information.

(x,y,z)-koordináty získané cez GPS

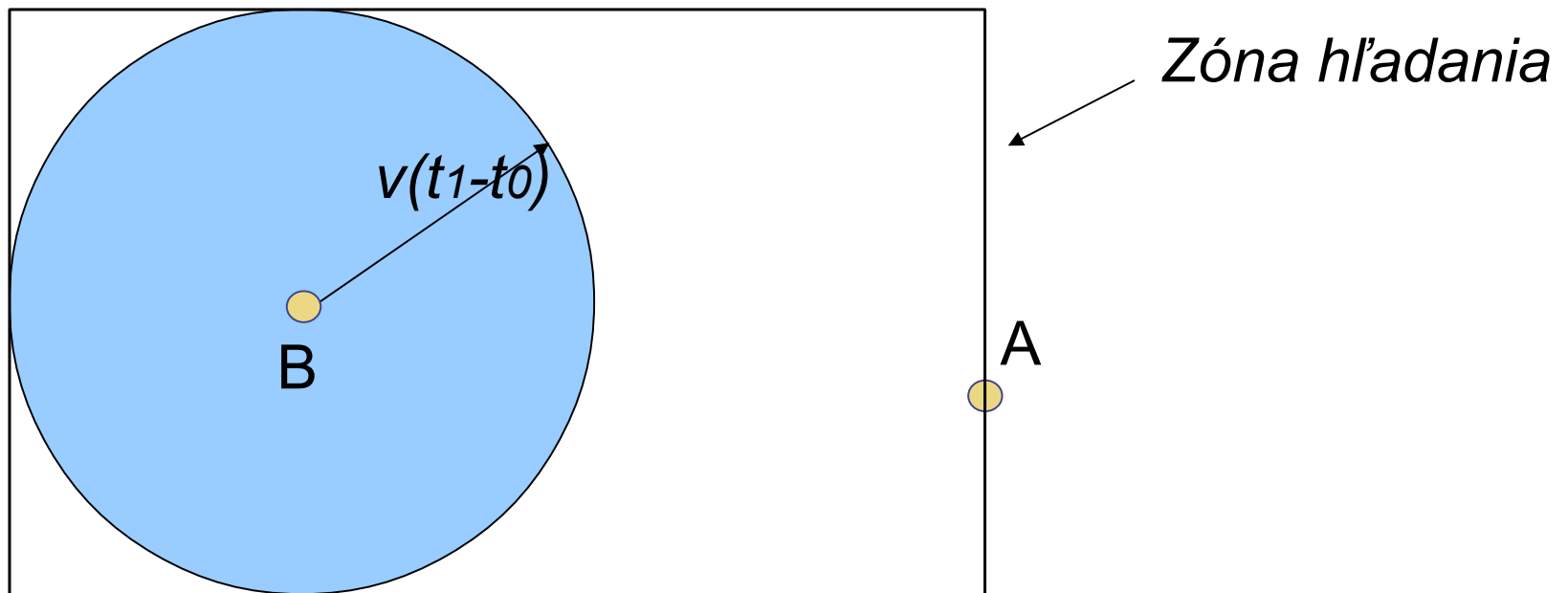
Očakávaná zóna: odhad kde by sa uzol mal nachádzať.

Zóna hľadania: najmenší obdĺžnik, ktorý obsahuje očakávanú zónu. Len v zóne hľadania je možné preposlať RREQ.

LAR scheme 1 (Location aided routing)

Uzol B bol v čase t_0 na pozícii (x,y,z) a pohyboval sa rýchlosťou v . Teraz je čas t_1 .

Očakávaná zóna: kruh s centrom (x,y,z) a polomerom $v(t_1-t_0)$.

LAR scheme 1 (Location aided routing)

RREQ sú preposielané len v zóne hľadania.

RREP obsahuje GPS informáciu cieľového uzla.

Výhoda: škálovateľnosť s počtom uzlov.

Nevýhoda: GPS je energeticky náročné, a teda LAR schme 1 nie je vhodné smerovanie pre zariadenia napájané z batérie.

RREQ, RREP, RERR z pohľadu MAC vrstvy sú dátové pakety.

Dôsledok: detekcia nosnej, RTS-CTS-DATA-ACK sú použité.

Broadcast používa len detekciu nosnej. Prijatie CTS od všetkých susedov nie je možné. Nie je možné poslať paket veľkému množstvu susedov s potvrdením prijatia.

Amit Dua, Neeraj Kumar, Seema Bawa, A systematic review on routing protocols for Vehicular Ad Hoc Networks, Vehicular Communications, Volume 1, Issue 1, January 2014, Pages 33-52, ISSN 2214-2096, <http://dx.doi.org/10.1016/j.vehcom.2014.01.001>.

Live Q&A

Live otázky a odpovede sú plánované cez Discord.